

Eerste Kamer *der Staten-Generaal*

Toespraak van de Voorzitter van de Eerste Kamer, Ankie Broekers-Knol Nieuwjaarsontvangst Koninklijk Paleis te Amsterdam 15 januari 2019

Majesteit,

Alle signalen wijzen er op dat de wereld er vandaag weer complexer gaat uitzien. De uitslag van de stemming over de Brexit-deal in het Britse Lagerhuis heeft grote gevolgen voor het Verenigd Koninkrijk zelf, voor de Europese Unie als geheel en zeer zeker ook voor Nederland. *B-day* 29 maart komt met rasse schreden dichterbij. Er is nog veel onzeker, ook wat dit zal betekenen voor ons land. Uw staatsbezoek in oktober jl. benadrukte het belang dat beide landen hechten aan hun bijzondere en langdurige relatie, ook na de Brexit. Die relatie is als basis van grote waarde voor de onzekere tijd die voor ons ligt.

18 september 2019 vieren we dat 75 jaar geleden Eindhoven werd bevrijd door de geallieerden, onder wie Britse militairen. Tegelijk herdenken we de vele slachtoffers die vielen tijdens operatie Market Garden waardoor de bevrijding van Nederland nog geruime tijd op zich liet wachten. Uw overgrootmoeder, Koningin Wilhelmina, zei in dat najaar via Radio Oranje tegen het deels bevrijde en deels nog bezette Nederland: [ik citeer] “Steunt elkander en blijf elkander helpen. (...) Het is onze vurige hoop al deze moeilijkheden te kunnen overwinnen” [einde citaat]. Er zou nog een slopende, vele slachtoffers eisende, hongerwinter volgen voordat héél Nederland bevrijd was.

De vrijheid én vrede die toen werden herwonnen, mogen we tot op heden koesteren. De afkeer van de gebeurtenissen in die oorlogsjaren en het inzicht dat het noodzakelijk is om samen te werken, leidden in 1944 tot samenwerking tussen België, Nederland en Luxemburg - de Benelux - in 1948 tot de oprichting van de Raad van Europa en in 1952 tot die van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, de voorloper van de Europese Unie. Nederland maakte vanaf het begin deel uit van deze samenwerkingsverbanden waarbij de deelnemende landen een diepe drijfveer toonden het verleden achter zich te laten en gezamenlijk te bouwen aan de toekomst.

De samenwerking binnen de Europese Unie mag dan niet altijd even vlekkeloos verlopen en onderhevig zijn aan discussie, om het zacht uit te drukken, als vredesproject heeft het zich ontegenzeggelijk bewezen. Sinds het Verdrag van Lissabon bestaat de mogelijkheid dat een lidstaat de Europese Unie verlaat. Het is zeer te betreuren dat het Verenigd Koninkrijk per referendum heeft besloten om van die mogelijkheid gebruik te maken.

Majesteit,

Dit jaar is op het gebied van de democratie een belangrijk jaar voor de Nederlanders. Er vinden vijf directe verkiezingen en één indirecte verkiezing plaats. In maart gaan we naar de stembus voor de Provinciale Staten en de Waterschappen in dit deel van het Koninkrijk, en in het Caribisch deel voor de Eilandsraden en de Kiescolleges. In mei wordt gestemd voor het Europees Parlement. Tot slot kiezen de leden van Provinciale Staten en de Kiescolleges, eveneens in mei, een nieuwe Eerste Kamer.

Voor de Nederlandse politieke constellatie zal de uitslag van de Eerste Kamerverkiezingen interessant zijn. Laten we erop inzetten zoveel mogelijk mensen te motiveren gebruik te maken van hun stemrecht. In 2019 staan we ook stil bij de voltooiing van het algemeen kiesrecht: 100 jaar geleden, in 1919, met de invoering van het vrouwenkiesrecht nadat de ingrijpende grondwetswijziging van 1917 daarvoor de basis had gelegd. 2019 is tevens het jaar waarin het rapport over het parlementair stelsel van de Staatscommissie-Remkes de volle aandacht krijgt.

In onze parlementaire democratie zijn verkiezingen belangrijk voor mensen om directe invloed op het beleid en daarmee op de vorming van de samenleving uit te oefenen. Aan dat recht mag niet worden getornd. Maar er zijn ook andere manieren om de samenleving vorm te geven. In uw kersttoespraak sprak u over initiatieven van mensen om hun leefomgeving te verbeteren, gericht op leefbaarheid, toekomstbestendigheid en samenhang. We zijn immers niet alleen op de wereld. Zoals u zei: "Samen kunnen we niet alles, maar wel veel."

Majesteit,

Het Huis van Oranje-Nassau is een onmisbare, verbindende factor voor de Nederlandse samenleving. In januari 2014, bij gelegenheid van uw eerste nieuwjaarsbijeenkomst als ons Staatshoofd, zei ik u dat u een vliegende start had gemaakt na uw inhuldiging. Nu, ruim vijf jaar later, heeft u uw eerste jubileum gevierd en inmiddels Huis ten Bosch betrokken. Samen met uw echtgenote heeft u niets aan energie, dynamiek en betrokkenheid ingeboet, integendeel. Wij zagen dat ook in 2018 tijdens de bezoeken die u bracht in binnen- en buitenland, ondanks groot persoonlijk verdriet in uw familie.

Mensen voelen zich door u gehoord en gezien, van jong tot oud, van de plaatsen Kleine Huisjes tot Hilvarenbeek. Het Caribisch deel van het Koninkrijk kan eveneens rekenen op uw onverminderde aandacht, en die van uw Huis. Zo vierden u en uw echtgenote in juli de Dia de Bandera op Curaçao, was uw moeder onlangs nog op Bonaire en volgt u het herstel op Sint Maarten, na de verwoestingen door orkaan Irma, nauwgezet.

Majesteit,

Het is voor mij steeds een groot voorrecht geweest u sinds uw inhuldiging op deze nieuwjaarsbijeenkomsten te mogen toespreken. Ik zou graag het glas willen heffen op u, uw gezin, uw Huis en uw familie.

Majesteit,

Op vrijheid, verbondenheid en vertrouwen in de toekomst.